

#

"ΠΕΙΡΑΪΚΗ-ΠΑΤΡΑΪΚΗ..

ΑΡΙΘ. 73 ΙΟΥΝΙΟΣ 1961

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

Στὸ τεύχος αὐτό: Ἡ ἀθλητική μας ἑορτὴ στὴν Πάτρα

Περιεχόμενα

Η σκοπιά μας	Σελ.	2
Πριν απ' όλα: 'Οργάνωσις . . .	»	3
«'Ανάλεκτα ζωής»	»	4
Τό βαμβάκι στο Βυζάντιο	»	5
Συντροφιά με τούς Σουδανούς του 'Εργοστ. Δ'	»	6 - 7
Τά δικά μας νέα	»	8 - 9
Πήλιον - Βόλος	»	10-12
'Εμποροι και πραγματευτάδες στο Βυζάντιο	»	13-14
'Ο Μορφωτικός Σύλλογος «ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ» Νέας Περάμου	»	14
Λαϊκή τέχνη στο Πήλιον	»	15
Η Πειραική-Πατραϊκή γιορτάζει 2 σελίδες για την γυναίκα	»	16-19
Οί φίλοι μας οί Θεσσαλοί	»	20-21
Οί φίλοι μας οί Θεσσαλοί	»	22
Κωστής Μπαστιάς	»	23-26
Τό Πήλιον στη Μυθολογία	»	27
'Επισκέψεις εις τά 'Εργοστάσια μας	»	28-29
Πώς μάς βλέπουν οί άλλοι	»	30
«Τά πρώτα αποτελέσματα τής ἀπογραφής και κάποιες συγκρι- σεις	»	31
Οί συνεργάτες μας γράφουν	»	32
Μεταξύ μας	»	33
Καλοκαίρι και τροφικές δηλητη- ριάσεις	»	34

ΕΤΟΣ 7ον—ΑΡΙΘ. 73
 'Ιούλιος 1961
 Μηνιαίον Περιοδικόν
 τής Α. Ε. «ΠΕΙΡΑΪΚΗ-ΠΑΤΡΑΪΚΗ» Βιομηχανία
 Βάμβακος. 'Εκδοσις τής 'Υπηρεσίας Δημοσίων και
 Βιομηχανικῶν Σχέσεων.
 Διεύθυνσις - Σύνταξις, ὁδὸς Δραγατσανίου ἀρ. 8
 Τηλ. 22.546 —'Αθήναι

Year VII, no 73
 June 1961
PIRAÏKI - PATRAÏKI
 Monthly House Organ of
 PIRAÏKI - PATRAÏKI
 Cotton Manufacturing Co., Inc.
 Edited by the Public & Industrial Relations
 Department
 Address of publication : 8, Dragatsaniou street
 Tel. 22.546. Athens. GREECE

★ ἡ σκοπιά μας

ΤΑ ΑΚΜΑΙΑ ΝΙΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΪΚΗΣ-ΠΑΤΡΑΪΚΗΣ

Η 'Εταιρεία μας ἔδωσε και φέτο τὸ ἀθλητικὸ τῆς παρόν. Τὰ ἀθλούμενα νιάτα τῆς ἔκαναν τὴν ἐμφάνισί τους στὴν Πάτρα και παρουσίασαν μέσα σ' ἓνα μόνον ἀπόγευμα, συμπυκνωμένο τὸν ἀθλητικὸ τους μόχθο μιᾶς χρονιάς.

Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἐμφάνισί τους, μᾶς γεμίζει με σκέψεις. Μᾶς δίνει μιὰ καθαρή και πλήρη ἰδέα τῆς συνέπειας και τῆς σοβαρότητας, πὸν διακρίνει κάθε ἐκδήλωσι τῆς 'Εταιρείας μας, κάθε ἐκφρασι τῆς στοργῆς και τῆς ἀγάπης, πὸν τρέφει γιὰ τὸ προσωπικὸ τῆς.

Τὰ νιάτα σφύζουν πάντα. Μὰ στὸν τόπο μας εἶναι δύσκολο νὰ δώσουν διέξοδο στὴν ὀρμή τους, νὰ σφρηλατηθοῦν ὅπως πρέπει, ν' ἀσχοληθοῦν μ' ὄ,τι τοὺς ἐξασφαλίζει ψυχαιωνία, ἀθλησι, ἀσκησι τοῦ νοῦ και τοῦ κορμοῦ. Οἱ μέριμνες τῆς ζωῆς δὲν τοὺς ἀφήνουν συνήθως τὸν καιρὸ. Χρειάζονται ἰδιαίτερα προοδευμένες συνθήκες ζωῆς και ἐργασίας γιὰ νὰ πετύχουν αὐτὸ τὸ ἐξαιρετικὸ σπάνιο στὴ χώρα μας προνόμιο τοῦ ἐργαζομένου και ἀθλουμένου.

Τὰ νιάτα τὰ δικά μας, τὰ ἀκμαία νιάτα τῆς Πειραικῆς-Πατραϊκῆς, ἀνήκουν σ' αὐτὴ τὴν ἐκλεκτὴ μερίδα τῶν νεοελλήνων, πὸν μποροῦν νὰ ἀπολαύσουν αὐτὸ τὸ ἐξαιρετικὸ προνόμιο. Κι ὅλα αὐτὰ χάρις στὴν ἀγάπη τῆ μεγάλης, πὸν τοὺς τρέφει ἡ 'Εταιρεία.

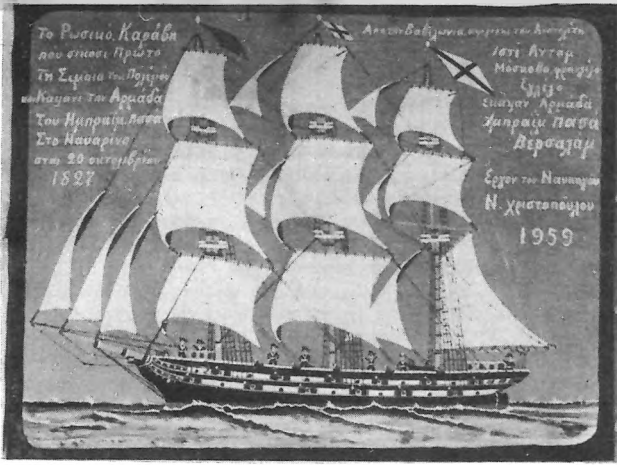
Τὰ ἴδια νιάτα, ὅπως μᾶς ἔδειξαν και φέτο στὴν Πάτρα, εἶναι ἄξια αὐτοῦ τοῦ προνομίου και μᾶς ἔκαμαν νὰ πιστεύουμε πὸς ἡ 'Εταιρεία μας πρέπει νὰ περιομένη πολλὰ ἀκόμα στὸ μέλλον ἀπὸ τὴ νεολαία τῆς, μιὰ νεολαία σεμνή, φιλότιμη, φίλεργη, αὐτὴν πὸν ἀποτελεῖ τὴ σημερινὴ και τὴ μέλλουσα δύναμι τῆς.

ΟΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

Μιὰ ἄφογα συντομισμένη και θεαματικὴ ἀσκησι τῶν ἀθλητριῶν τῆς 'Εταιρείας μας, κατὰ τοὺς φετεινοὺς ἀθλητικούς ἀγῶνες μας, στὴν Πάτρα. 'Ομορφες, γεμάτες ἀκμή, τέλεια ἐξασκημένες, οἱ ἀθλούμενες κοπέλλες μας, ἔκαμαν στοὺς ἀγῶνες μιὰν ἐξοχη ἐμφάνισι.

Θεαματικὴ και ἐξοχη ἐκτελεσμένη ἀσκησι ἐφατηρίου στοὺς ἀθλητικούς μας ἀγῶνες. Τί νὰ πρωτοθαυμάσει κανεὶς ἐδῶ ; Τὴν ἀκροβατικὴ ἀκρίβεια ; Τὴν ἄνεσι, τὴν ἐξάσκησι, τὴν πρωτοτυπία ; 'Όλα δείχνουν πὸς κ' ἐδῶ ἀκόμα ἡ 'Εταιρεία μας προοδεῖ και καταπλήσσει.

Η ΛΑΪΚΗ

ΤΕΧΝΗ

ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ

Ἀριστερά: Μιά θαυμάσια σύγχρονη θαλασσογραφία τοῦ Νικολάου Χριστοπούλου, πού μᾶς φέρνει ὄραϊά στή μνήμη τῆ λαϊκῆ συγκλήσι ἀπὸ τὴν ἔνδοξη ναυμαχία τοῦ Ναυαρίου (1827).

Δεξιά: Ἡ λαϊκὴ λιτότητα, ἡ πατριωτικὴ ἔξαρσι, ἡ ἐκφραστικὴ δύναμι τοῦ λαοῦ μας, εἶναι ἐκδηλῆς χάρες τῆς ἀπείρητης Γοργόνας τοῦ φουστανελλᾶ ζωγράφου Θεόφιλου.

ΚΑΤΑ τὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, μέσα στὸ βαθὺ σκοτάδι πού σκέπαζε τὴν Ἑλλάδα, ἔλαμπαν μερικὲς φωτεινὲς ἐστίες πολιτισμοῦ στὴν Ἠπειρο, στ' Ἀμφελακία, σὲ μερικὰ νησιά. Ἀνάμεσα στὶς φωτεινὲς αὐτὲς ἐστίες ἐντελῶς ἰδιαίτερη θέσι κατέχει τὸ Πήλιο. Κατὰ τὸν δέκατο ὄγδοο καὶ δέκατο ἑνατο αἰῶνα δημιουργήθηκε στὰ χωριά τοῦ Πηλίου ἕνας ἰδιότυπος πολιτισμὸς, πού ὀφείλονταν στὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξι τοῦ τόπου καθὼς καὶ στὰ προνόμια, πού δόθηκαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους κατὰ τὸ δεύτερο μισὸ τοῦ δέκατου ἑβδόμου αἰῶνα. Δημιουργία σχολείων καὶ βιβλιοθηκῶν, καλλιέργεια τῶν γραμμάτων, ἀνθισι τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ καὶ προπαντὸς ἀνάπτυξι τῆς λαϊκῆς τέχνης χαρακτηρίζουν τοὺς δύο τελευταίους αἰῶνες τῆς Τουρκοκρατίας. Παρὰ τὶς ἀλλεπάλληλες καταστροφές, πού ἐπέφεραν στὰ ἔργα λαϊκῆς τέχνης οἱ ἐμπρησμοὶ τῶν χωριῶν, οἱ σεισμοὶ καὶ οἱ συνεχεῖς ἀνακαινίσεις, σώζονται μέχρι σήμερα σὲ σπίτια καὶ σὲ ἐκκλησίες πολλὰ καὶ ἀξιόλογα δείγματα τῆς παλιᾶς ἀκμῆς τῆς λαϊκῆς τέχνης. Μεγάλια ἀρχοντικά μὲ θαυμαστὴ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ πλούσια ξυλογλυπτικὴ καὶ ζωγραφικὴ διακόσμηση, ὀλοιστόρητες ἐκκλησίες μὲ σκαλιστὰ τέμπλα, ἀμβωνες καὶ δεσποτικά, βρύσες μὲ μαρμάρινα ἀνάγλυφα, γεφύρια, φειδωτὰ καλντερίμια, δίνουν μιὰ καταπληκτικὴ ὁμορφιά στὰ πηλιορείτικα χωριά, πλαισιωμένη ἀπὸ πλούσια βλάστησι καὶ ἀφθονα νερά. Ἠπειρώτες στὴν ἀρχὴ καὶ ἀργότερα πηλιορείτες, οἱ λαϊκοὶ ἀρχιτέκτονες, ζωγράφοι, ξυλογλύπτες, λιθογλύπτες, χρυσοὶ καὶ ἄλλοι τεχνίτες ἔδωσαν μιὰν ἀνεπὲνταχὴ ἀνάπτυξι στὴν τέχνη

τῆς παράδοσης, πλουτίζοντάς τὴν μὲ μιὰ καινούργια πνοὴ ζωτανίας καὶ δύναμης. Καινούργια θέματα παρμένα ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ, ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς θρύλους, ἀπὸ τὴν ἀρχαία μυθολογία, μοτῖβα παρμένα ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ καὶ ἀπὸ τὴ Δύσι, ὅλα σὲ μιὰ πρωτότυπη καὶ βαθύτατα ἑλληνικὴ σύνθεσι, ἔδωσαν στὴ λαϊκὴ τέχνη τοῦ Πηλίου τὴν ἰδιοτυπία, πού τὴν κάνει νὰ ξεχωρίζη ἀπὸ τὶς τέχνες τῶν ἄλλων περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος. Χωρὶς νὰ χάση τὸν παραδοσιακὸ χαρακτήρα τῆς, εἶναι μιὰ τέχνη πού ἐκφράζει ἀγάπη στὴ ζωὴ, αἰσιοδοξία, αὐτοπεποίθησι, ἔρωτα τῆς ἐλευθερίας. Τοπιογραφικὰ θέματα, λουλούδια, σκηνές ἀπὸ τὴν ζωὴ, νεκρές φύσεις, γοργόνες, κένταυροι, ζῶα, πουλιά, χιλιάδες μορφές γεμάτες δύναμι καὶ ἀλήθεια κάνουν τὴ λαϊκὴ τέχνη τοῦ Πηλίου ἕνα μονόστομο τραγοῦδι τῆς χαρᾶς.

Ἡ δημιουργικὴ δύναμι τοῦ λαοῦ δὲ στέρεψε, μ' ὄλο πού οἱ σημερινὲς συνθήκες τῆς ζωῆς δὲν εὐνοοῦν τὴν ἀνάπτυξί τῆς. Οἱ ζωγραφίες τοῦ Θεόφιλου καὶ τοῦ Χριστοπούλου, τὰ χάλκινα ἀντικείμενα τοῦ Ζησάκη, ξυλόγλυπτα ἀπὸ μαστόρους καὶ βοσκούς, ὑφαντὰ καμωμένα ἀπὸ γυναικες τῶν χωριῶν, μικρὰ πηλίνα ἀντικείμενα συνεχίζουν τὴν παράδοσι ὡς τὶς μέρες μας.

Οἱ φίλοι τῆς λαϊκῆς μας τέχνης θὰ μπορέσουν νὰ χαροῦν στὸ σπίτι τοῦ Κοντοῦ, στὴν Ἀνακασιά τοιογραφίες τοῦ φουστανελλᾶ ζωγράφου Θεόφιλου, στὸ σπίτι τοῦ Τριανταφύλλου στὴ Δράκρια τοιογραφίες καὶ ξυλόγλυπτα ἀγνώστων λαϊκῶν καλλιτεχνῶν τοῦ 18ου αἰῶνα, στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ζαγοράς, στὴ βρύση καὶ στὴν ἐκκλησία τῆς

Μακρινίτσας, στὸν Ἅγιο Νικόλαο Πορταριάς καὶ σὲ πολλὲς ἄλλες ἐκκλησίες θαυμαστὰ ἀνάγλυφα σὲ μάρμαρο, στὴν Ἁγία Μαρίνα Κισσοῦ τοπιογραφικὲς καὶ ἠθογραφικὲς συνθέσεις τοῦ Ζωγράφου Παγῶνη, στὸν Ἅγιο Ἀθανάσιο Λαοῦ τὴ σκαλιστὴ πέτρινη θεία λειτουργία τοῦ γλύπτη Μίλιου Ζουπανιοπολίτη, στὰ Πευκάκια Βόλου τὶς ζωγραφίες τοῦ Νικολάου Χριστοπούλου. Ὅσα σημειώνονται ἐδῶ εἶναι μερικὰ ἀπὸ τὰ πιὸ προσιτὰ ἔργα στὸ βιαστικὸ ἐπισκέπτη. Κάθε χωριό, κάθε μοναστήρι, κάθε ξωκλήσι κρύβει καὶ κάτι πού θὰ συγκινήσει ἐκεῖνον, πού ἀγαπᾶει τὴ λαϊκὴ καλλιτεχνικὴ δημιουργία.

Κ. Α. ΜΑΚΡΗΣ
Λαογράφος

Μὲ παραστατικὴ δύναμι, μὲ γόνιμη φαντασία, μᾶς ἔδωσε ὁ Παγῶνης (1805) τὸ θέμα τοῦ πειρασμοῦ καὶ τῆς φθορικῆς του παρουσίας στὴν ψυχὴ μας, σ' αὐτὴ τὴν ὁμορφὴ τοιογραφία τῆς Ἁγ. Μαρίας Κισσοῦ.

